

TELEGRAFUL ROMÂN.

apare Marția, Iaia și Sâmbata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Denumirea românilor în posturi administrative.

Pre incetul, pre incetul se face lumină, numai cât barbații de stat ai Ungariei, atât cei cu un trecut mai vechiu în afacerile politice, cât și cei noviți în ale politicii statului fug de lumină, ca și buhele. În zilele trecute *„Deutsches Volksblatt“* și după el mai multe *„diare“*, între cari și magiare, publică un interview cu ministrul nostru de interne Hieronymi a cărui esență este că: el ar denumi în comitatele locuite în majoritate de români și români în posturi mai superioare administrative, unde românii lipsesc cu totul; ba ministrul nu esclude nici posibilitatea de a micșora pedepsa prisionerilor nostri politici dacă ei se vor purta bine! Timpul însă pentru astfel de operațiuni nu se poate precisa înainte, și ministrul, împreună cu ceta șovinistilor nu voiesce să apară prin luarea astorfeliu de măsuri că dora ar capitula!

E un lucru vechiu, și astăzi străinătatea scie cel puțin atât de bine ca și ministrul de interne, că românii încă sub era Tisza-iană au fost alungați nu numai din posturile superioare în administrațiune și în iusticie, dar chiar și în posturi inferioare fi afli pe români numai ca pre corbi albi. Și încă și acestia duc o viață atât de amărită, încât sunt de compătimit. Diua nóptea sunt spionați, denunțiați și amenințați a fi destituiți. De aci provine, că atari oficiali sub atmosfera teroristică, sub carea lucră, nici nu cutéză a se arăta ca români și a participa la vre-o lucrare românească. Aceste vor fi știute în biroul ministrului de interne, și bine face ministrul că recunoște un rău din trecut, de și târziu. Se teme înse ministrul de sanarea răului! Veți Dómne! Românii, și preste tot naționalitățile, ar privi de o capitułațiune din partea magiarilor numirea lor în oficiile administrative. Nu! Nu! Numirea, ori denumirea oficialilor români, și preste tot denumirea dintre fii naționalităților de oficiali superiori și inferiori, în ținuturi locuite în majoritate de ele, ar fi privită drept împlinirea unei sante datorii, a executării legii de naționalități. Și executarea strictă a legii se impune primo loco unui ministru.

Când însă denumirea, fie și într'un timp mai depărtat s'ar face tot sub reserve numai, mai bine se nu se facă. Nu au perit românii nici până aci și nu vor peri, fiindcă nu au avut dintre fii lor oficiali. Vom aștepta, și credem nu va fi departe timpul, când ce ne compete, vom și dobândi. Trebuie însă să se scie în cercurile magiare că: denumirea cător-va oficiali superiori, precum și inferiori în administrație și iusticie, pre cât timp va domni șovinismul, și precât timp ideia de a se înființa un stat magiar unitariu nu se va abandona, nu ne va mulțami. Da! am cerut, am pretins și vom pretinde și în venitor ca conform sarcinilor ce purtăm în stat, fii nostri să nu fie respinși dela oficiile publice de stat, dar vom pune condițiunea că oficialilor de român se li se asigure posibilitatea de a trăi și

de a pute lucra ca români, întocmai precum un oficial magiar e liber a lucra negenat în viața poporului său. Ce ne ar și folosi nouă câți-va comiți, juđi de tribunal ect; când asupra lor ar atârna voința, arbitriul ministrului: ca și sabia lui Damocle, când de ei ar dispune ministrul, după plac, și i-ar permuta în ținuturi, unde vorba românească se nu o audă, sau i-ar ținé în ținuturi locuite de români, dar le-ar impune a lucra după marș-ruta de sus.

Atari oficiali ar înmulți numai numeral renegaților, ar produce corupțiuni în viața noastră națională.

Românii inteligenți numiți în oficii s'ar desbina de poporul lor, și daunele noastre ar fi mari!

Să nu se credă în cercurile magiare, fleacele chiar guvernamentale, că câte-va codruri de pâne aruncate cător-va oficiali români, ne ar închide ochii, ca să nu pretindem drepturile ce ne compet.

Numirei ori denumirei oficialilor români ar trebui să premergă abrogarea multor legi prin cari se forțeză magiarisarea noastră. Pre cât timp unui oficial i se impune a lucra numai și numai în interesul magiarisării și a magiarismului, noi ne lipsim de oficiali români. Mai bine se scim că cei-ce ne fac reul sunt străini, decât se scim că sunt os din oșele noastre și sânge din sângele nostru, și că lucră numai forțați. Așa cugetă, așa au cugetat și până aci românii, de aceea au început a-și aplica fii lor mai mult pre alte cariere, cari sunt și mai rentabile, și mai libere, și prin cari bogăția noastră materială și spirituală har Domnului! cu totă asuprirea noastră merge progresând. Pre terenul economic am făcut progrese, totașa pre terenul industrial și cultural.

Ne vom concentra activitatea pre aceste terene, cât timp ne vor fi închise oficiile de stat prin legi anume create pentru binele magiarilor numai. Încât pentru prisionierii nostri politici maxima romană: „et facere et pati fortia Romanorum“, e o devisă pentru ei, precum și pentru cei-ce stau în fruntea bisericei și a școlei române. Sorele dreptății va răsări și pentru noi!!!

Din delegațiuni.

Revenind încă odată asupra debaterilor din delegațiuni, ca întregire a celor scrise de noi aci, notăm pe scurt, că comisiunea de externe magiară a votat budgetul portofoliului de externe și încredere ministrului și s'a îndestulit cu exprimarea dorinței, ca pe lângă interesele monarchiei, să fie scutite și apărute și interesele Ungariei. Vorbirea calmă și basată pe date a lui Kálnoky a fost un duș rece pentru capetele prea înferbentate ale delegaților magiari și i a adus puțin la rezon. De altă parte se vede că vor avé dreptate încâtva și foile opoziționale, cari susțin, că guvernamentalii au jucat un fel de comedie în delegațiuni, interpelând și făcând opoziție lui Kálnoky, dar în urmă votându-i totuș încredere. Guvernul adică pentru po-

pularitate n'a voit să lase, ca cestiunea română s'o exploateze singur opoziția și de aci interpelările. Ori și cum fie, dar magiarii nu se pot lăuda, că ar fi făcut mare trebă cu vocile și pretensiunile lor, nici cu privire la cestiunea română, nici cu pretensiunile lor în comisiunea militară. Pentru această foile opoziționale nu sunt mulțamite și critică atitudinea delegaților, pe când cele guvernamentale se încercă a arăta, că delegații au purces cu tact și înțelepțesce. Eță pe scurt părerile cătorva foi:

„Nemzet“ ăice, că ori cine pôte fi îndestulit cu debaterile delegațiunii, chiar și Kálnoky, pentru tactul, cu care s'au făcut interpelările. Iși exprimă recunoștința membrilor delegațiunii magiare, că acesta cestiune gingașă au pertractat-o nu numai cu energie, ci și cu tact și demnitate.

„Pesti Napló“ ține întréga es punere a contelui Kálnoky, într'un cât atinge România, de o scusă putredă. Dacă delegațiunea ungără posedé încă ore-care seriositate, atunci va sci tracta cum se cuvine cu scusa acesta și cu cel cea vorbit'o Alătura la tripla alianță e incompatibilă cu necorectități internaționale și cu machinațiuni nerușinate iredeantiste față cu alte state ale aceleiași triple alianțe.

„Magy. Hirl.“ ăice, că interpelările membrilor delegațiunii magiare pörtă timbrul nesiguranței și a lipsei de curagiu. Ministrul de externe preste așa numitele plângeri și recriminări magiare a trecut la ordinea zilei brevi manu și pune cestiunea că cine e contrar cu politica lui orientată, e turburător de pace.

„Hazánk“, publică în cestiunea acesta un curios articol, din care estragem următoarele:

Luând în considerare antecedentele putem cu totă siguritatea afirma, că delegații guvernamentali n'au adus cestiunea națională română de dragul ei pe tapet în delegațiuni, ci pentru-ca cu ajutorul ei să discrediteze pe Kálnoky înaintea opiniei publice magiare. Isvorul atacului e de tot limpede, ba chiar dacă ne-am fi îndoit încâtva despre natura lui, vędând, că cu cât interes s'a amestecat un matador al clicei „Tisza“ în acea discussiune, că guvernul român de facto cât de mult negligă datorințele unui guvern, „al cărui stat se pretinde a trăi în relațiuni amicale cu noi“, vędând acesta atunci nici un moment nu trebuia să ne îndoim despre originea și scopul acestui atac.

Acei, ce au înscenat în afacerea prezentă atacul acesta în contra lui Kálnoky, rezonéză nu fără motiv astfel: meetingurile, manifestațiunile și agitațiunile în străinătate ale ligei-culturale au aștit opinia publică magiară. Nu va fi deci greu a demonstra acestei opinii publice magiare turburate *ad oculos*, că toate acestea numai în urma neactivității guvernului nostru estern au putut degenera într'atâta. Nu trebuia să facă altceva Kálnoky decât să adreseze guvernului din Bucuresci o notă în ton energic și prin acesta singură dispozițiune guvernamentală ar fi pus capăt întregii agitațiuni, tuturor meetingurilor naționale, apelurilor și memorandumelor. Că toate acestea s'ar fi putut și întâmpla? cu acesta nu-și bate capul opinia publică, ér nouă ne va succede a discredita pe Kálnoky înaintea opiniei publice magiare într'o

afacere delicată și de interes, ce stârnesc într'atâta susceptibilitatea națională. Cu un cuvânt desbaterea prezentă a cestiunei române naționale, nu e altceva decât o revanche dată lui Kálnoky pentru ținuta, ce se pretinde că ar fi manifestat-o în politica bisericească.

Nu știm, dar nici nu voim să cercetăm dacă această manevră a clicei lui Tisza va avé rezultatul dorit, sau dacă arma pretare încărcată nu se va slobođi înapoi. Pentru noi numai aceea pôte avé interes, că ore acesta discuție ne apropie încâtva de deslegarea cestiunei naționale române, sau mai tare ne departă de ea.

De repește-ori am accentuat, că cestiunea națională română e o cestiune curat internă a statului magiar, al cărui for nu este delegațiunea.

Intr'adevăr e lucru curios, că Wekerle a afirmat la Baia-mare, că în genere cestiune română națională nu esistă, și totuși membrii de frunte ai partidei condusă de el, partisanii cei mai înfocați ai politicii lui au adus această cestiune în delegațiuni, prin această faptă a lor se o scótă din șirul cestiunilor interne ale statului magiar și astfel se i dea caracterul unei cestiuni internaționale. Ne întrebăm unde e aici logica, sau unde e aici consecuența, ci întrebăm că unde e în această procedură ceva, ce ar denota măcar prevederea unui simplu bărbat de stat sau cel puțin o minte sănătoasă a unui om de toate zilele? Despre cea mai mare neorientare în această cestiune dovedesce împrejurarea că aceia, cari din punct de vedere a unei tactice de partidă au adus această cestiune pe tapet în delegațiuni, n'au băgat de samă, că prin aceasta au mănât apa pe mōra Ligei, într'un cât ei au tractat această afacere curat internă cu o ponderosită nemeritată (? Red.) ajutând-o astfel a deveni cestiune europeană și dându-i un caracter internațional, pentru care tocmai se luptă Liga cu atâta stăruință.

Cestiunea națională română e una dintre cele mai de căpetenie ale statului magiar un adevărat „călcăiu al lui Aehile“; că ea a devenit aceea, cauza e politica internă scurt vędătoare a tizaistilor, cari au condus-o cu mare măiestrie de 2 decenii încoace. Și acum ce fac măiestrii acestei politice înțelepte. Se silesc a o pune cu tot din adinsul în cărca lui Kálnoky, ca pe o cestiune esternă. Intr'adevăr dacă Hieronymi n'ar fi desființat comitetul național român din Sibiu, nu ne-am mira de loc, dacă acest comitet s'ar aduna într'o bună dimineață și într'o adresă de mulțămire și-ar exprima adınca grațitudine vitejilor din delegațiune, cari au esoperat aceea, ce până acuma nici comitetului și nici Ligei nu i-a succés (? Red.) de a-i da acestei cestiuni un caracter internațional.

Dar ce folos faptic va aduce această desbateré în politica noastră esternă? Nici un folos! Din contră va aduce pagubă mare întrucât demonstrarea neputinței noastre nu pôte fi altceva decât pagubă. Kálnoky în răspunsul lui a spus-o pe față și lămurit, că el e deplin mulțămit cu ținuta guvernului român și că cauzele și bănuelile aduse în privința acesta sunt în parte nebasate și eronate. Din acesta urmăză așadar lămurit, că el nu e aplicat a observa altă atitudine față de guvernul român.

După ce însă politica esternă a Monarchiei nu o conduce nici Berzeviczy nici Falk Miksa, dar nici groful Ludovic Tisza e evident, că rămânem tot pe lângă direcția veche. Amenințările guvernamentale exprimate în delegațiuni nu numai că vor irita

mai mult opinia publică din România, dar rămânând acelea fără nici un rezultat, o vor înfrân în credința aceea, că politica esternă a Monarhiei nu se croiește în Budapesta și că prin urmare ei pot și le e permis a vătămă ori-ce interes estern magiar, dar pentru aceea totuși pot rămânea cei mai credincioși aliați ai Monarhiei.

Sântirea bisericilor din Șinca-nouă și din Șirnea.

(Raport special.)

După-cum s'a anunțat în numărul trecut al diarului nostru Escelența Sa I. P. S. D. arhiepiscop și metropolit Miron Romanul, însoțit de Ilust. Sa dl. archim. vicariu archiep. Dr. Ilarion Pușcariu, d-nii Parteniu Cosma, Mateiu Voileanu, ases., Dr. Remus Roșca, protodiacon, secretar consist. și alți onorațiori a plecat cu trenul de Marți la 1½ ore spre Făgăraș spre a sânti biserica din Șinca, tractul Făgărașului, și pe cea din Șirnea, tractul Branului.

Pe cât de obositoare pôte să fie o astfel de călătorie în timpul schimbăcios de toamnă, pe atât mai mare e recompensa, manifestată prin mulțămirea sufletescă a credincioșilor, cari, și ei, după un timp încordat de lucrul câmpului, pot mai în tihnă să guste fructele dulci ale învățături moralei creștinesci — din rostul autoritativ al arhierelui.

Acosta s'a manifestat și de astădată cu ocaziunea călătoriei Escelenței Sale, prin mijlocul poporului credincios. Intrégă călătoria a fost o cale de triumf, un omagiu de devotament și iubire fiescă, ce nutrește clerul și poporul pentru arhierul său.

La stațiunea călei ferate din Avrig Escelența Sa fû întâmpinat de protopresbiterul tractului Avrig, care s'a prezentat încungiurat de preoții locali și din alte comune în fruntea unui număr de oameni, îmbrăcați în haine sârbătorești. Abia se opri trenul și uralele entuziasmăte de „Să trăiescă” și sunetul clopotelor bisericești vestiau bucuria credincioșilor, căci au ocaziune să întâmpine pe Escelența Sa și depunând omagiile de devotament și iubire se cêră binecuvântarea arhierescă.

Acestei bucurii a dat expresiune P. O. D. protopresbiter tractual Ioan Căndea rostind o frumoasă alocuțiune de următorul cuprins:

Escelența Vostră! Inaltpreasfântele Dle arhiepiscopice și Metropolitice! Preaîndurate Părinte!

Iubirea nefermărită, ce o avem față de Inalt-Escelența Vostră, alipirea neclătită ce nutrim față de Capul sântei noastre biserici — ne-a întrunit astăzi cu mic cu mare să Vă salutăm sârbătorește la trecerea pe lângă comuna Avrig, respective cercul Avrigului.

Escelența Vostră! din inimă curată și sinceră, din dragoste și alipire nefățărită în numele preoției, învățătoriei, inteligenței și a poporului din comuna Avrig, ca șef al cercului Avrig, ce prin îndurarea Inalt-Escelenței Voștre am norocirea a' conduce, me simt fericit a Vă pute saluta cu un „bine a-ți venit în mijlocul nostru!” Rugând pe atotputernicul D-șeu ca să Vă țină la mulți fericți ani spre binele bisericești și a poporului dreptcredincios, D-șeu preabunul se Vă dăruiască nouă puteri sufletesci și trupesci ca să puteți și mai departe lupta și apăra drepturile sântei noastre biserici, căci preoțimea și poporul, care Vă iubesc, în continuu înaltă rugăciuni ferbinți către Atotputernicul D-șeu, ca să Vă stea întru ajutor de a putea feri biserica și instituțiunile ei sante de toate primejdiile, ivescă-se ele din ori ce parte.

Să trăiască Escelența Sa preabunul și preademnul nostru arhiepiscop și metropolit Miron Romanul!

La acastă frumoasă „salutare” răspunse Escelența Sa în cuvinte căldurose părintesci, mulțămind dlui protopop, clerului și poporului pentru manifestățiunea sentimentului de iubire

și devotament. Escelența Sa îi asigură înalta Sa purtare de grije, exprimă dorința de a mai cerceta odată în persoană această comună fruntașă și comunele din jur, dete povește creștinesci „bunului nostru popor” și îi dete binecuvântarea arhierescă, la care manifestanții răspunseră cu urale repetate de „Să trăiescă”, ér corul învățătoresc întonă „Intru mulți ani Stăpâne”.

La stațiunea din Porumbac fû în timpinat Escelența Sa de preoții comunelor învecinate, asemenea și la gara din Arpașiu. Intre acestia însemnăm pe on. domni preoți Mandeal, Sofron, Cucu etc. Escelența Sa se întrețină afabil cu dênșii, interesându-se de starea bisericilor și a școlilor din comunele, în care se află și despre desvoltarea culturală și materială a poporului nostru.

Deosebit sârbătorească primire s'a făcut la stațiunea călei ferate din Viștea. Copii de școlă, femei și bărbați, toți în haine sârbătorești formară un frumos cordon pe lângă linie, ér părintele N. Borzea, în numele preoților, al învățătorilor și credincioșilor din comuna Viștea și împrejurime în o vorbire avântată dete expresiune bucuriei, ce o simt, vădând pe bunul arhieru în mijlocul lor și dorindu i ca D-șeu să-l țină spre binele bisericești și al nêmului, ca din tronul — ce-l ocupă să pôtă apăra interesele noastre de toate ispitele grele, prin care trece mai ales acum biserica, prin reformele proiectate să scadă vađa și autoritatea bisericești.

După uralele de „Să trăiescă”, Escelența Sa răspunse în cuvinte pătrunzătoare, mulțămind de acosta manifestăție sârbătorească, isvorită din inimi curate creștinesci. Indemnă la păstrarea și cultivarea simțului religios și a credinței. Intre urale îndelungate „Să trăiescă” trenul se puse în mișcare.

Séra la 6 ore trenul a ajuns la stațiunea din Făgăraș. Gara presenta un aspect feeric. Aci astepta P. O. D. protopop Iuliu Dan în fruntea clerului, învățătorilor și poporului și bineventă pe Escelența Sa prin o mișcătoare și înălțătoare vorbire de cuprinsul următoriu:

Escelența Vostră Inalt Preasfântele dle arhiepiscopice și metropolitice!

Scirea despre sosirea Escelenței voștre în mijlocul nostru a umplut de bucurie inimile tuturor credincioșilor din acest protopresbiterat.

Iubirea nefermărită ce o avem față de înalta persoană a Escelenței Voștre, alipirea neclătită ce o nutrim față de preabunul nostru arhipăstoriu și Cap al sântei noastre biserici, ne a făcut se ne întrunim aici ca se Te bineventăm sârbătorește la sosirea în centrul acestui protopresbiterat.

Scopul cel sublim pentru care Escelența voastră ați întreprins această călătorie obositoare, va rămânea pentru noi pentru totdeauna ca o dulce aducere aminte.

Poporul acela credincios privește cu mândrie la acel edificiu măreț, care cu mari greutate și jertfe l'a ridicat spre mărirea Domnului.

Noi cu toți Te am acceptat cu dor, poporul credincios din Șinca nouă precum și aceea biserica nouă, Te ascéptă de asemenea cu dor pentru că să reverbă binecuvântarea arhierescă asupra ei, și pe credincioșii ei săi întârși în credință, dragoste și nădejde. Astfel cu această ocaziune permiteți Esc. V. ca în numele clerului și poporului din acest tract să vă ție din inimă curată un „bine ați venit”. Să trăiescă Escelența Sa Inalt Preasfântul nostru arhiepiscop și metropolit.

Escelența Sa răspunse în termini călduroși, exprimând bucuria, că Provedința D-șească l'a învrednicit a cerceta aceste locuri de care cu mândrie ne aducem aminte. Este adenc impresionat de primirea imponentă, mulțămind pentru această manifestare de iubire și espunând scopul venirii, invită pe poporul credincios a participa la serviciul divin, ce se va celebra Miercuri în biserica din Făgăraș. Escelența

Sa se urcă dimpreună cu dl protopresbiter în trăsură, pe care o puse la dispoziție dl deputat Dr. Nicolau Șerban, carele încă fu prezent și urmat de un convoiu de preste 60 trăsură ajunse la locuința d-lui protopresbiter, împodobită cu brăduleți verzi.

Amintim aci, că ordinea dela gară a fost esemplară, laudă căpitanului de poliție.

Séra dădu d-l protopresbiter o cină opulentă oșpeților sibiieni.

Diua de Miercuri a fost adevărată sârbătoare solemnă. Credincioșii din comunele învecinate la vestea despre sosirea Escelenței Sale veniră din toate părțile spre a-se învrednici de binecuvântarea arhierescă.

La orele 9 Escelența Sa, condus de preoții fungenți merse la sânta biserică, trecând prin o mare mulțime de credincioși și public strein. Procesiunea a fost imponentă și credincioșii nostri și publicul strein, care n'a avut parte să vadă astfel de procesiuni, rămase în admirațiune.

La oficiarea serviciului divin au atsisat pelângă Escelența Sa, Ilustritatea sa dl archimandrit, vicariu arhieriscopesc. Dr. Ilarion Pușcariu, P. O. D. Iuliu Dan, protopresb. Dr. Remus Roșca, protod. secret. consist. O. DD. preoți: G. Pralea, Iosif Herciogea, Vincențiu Grama, Nicolau Aron, George Sglimbea, Ioan Pop, Spiridon Mardan, Iosif Cățaveiu, și Nicolau Clonțea. În decursul serviciului divin Escelența Sa chirotoni întru diacon pe cler. abs. Romul Verdea ales capel în Satulung Cântările de strană dela utrenie au fost executate de dl asesor Mateiu Voileanu și dl Isaia Popa, preot în Ocna-Sibiului, ér răspunsurile liturgice le-a dat un cor anume compus de d-l profesor Dima. Intre aceste cântări amintim o nouă compozițiune artistică bisericească a d-lui Dima: „Crucii tale.” La finea serviciului divin Escelența Sa rosti o vorbire pătrunzătoare cam de următoriu cuprins:

Inima mea e cuprinsă de mare bucurie că după un timp de 18 ani Provedința d-șească m'a învrednicit să me aflu érași în mijlocul credincioșilor mei din centrul acestui tract protopresbiterat. Bucuria mea e cu atât mai mare, că mă aflu în mijlocul unui popor, care în toate timpurile, sub toate încercările a rămas nestrămutat în credința bisericești sale, în lealitate față de Maj. Sa, față de înaltul tron, în iubire de nêmul seu și de țera sa.

Aceste virtuți nobile, care împodobesc pe bunii mei credincioși vi-le recomand cu stăruință să le păstrați nestirbite, ca cea mai scumpă moștenire, rămasă dela părinții voștri.

Scopul călătoriei mele este, ca cu ajutorul preabunului D-șeu să sântesc un lăcaș d-șeesc, ridicat spre mărirea lui D-șeu în acest tract protopresbiterat. Iubirea ce o am față de voi, m'a făcut se vin în mijlocul credincioșilor mei din centrul tractului spre a-i îmbărbăta și mai departe în cultivarea amintitelor virtuți.

Și fiind-că astăzi sârbătorim „înălțarea sântei Crucii” să ne rugăm lui Dumnezeu, ca să apere pe poporul nostru de toate ispitele, să supărte cu bărbăție și neînfrânt greutatea crucii. Recomandându-me și pe viitoriu bunei voștre amintiri, primiți arhierescă binecuvântare.

Efectul cuvintelor bunului arhieru a fost atât de puternic încât publicul rămase în estas. În urmă biserica răsună de urale puternice de „Să trăiescă.”

A fost un moment dintre cele mai înălțătoare acesta și mulțămirea și admirațiunea publicului a fost la culme.

În fine Escelența Sa împărți sânta anafora și apoi eși la cimiter, unde ceti o molitvă de deslegare.

De acolo se reintorse, condus de preoții fungenți, și urmat de o mulțime foarte mare, pe care abia o încăpea strada la locuință, unde a fost în continuu aclamat cu entuziasm.

Escelența Sa făcu apoi visite de curtuasie comitelui suprem, rev. vicariu

gr. cat. I. Rațiu care asistă la serviciul divin și membrului sinodal și congresual proton. Ioan Turcu.

Escelența Sa primi apoi visitele: Reverend. D. Ioan Rațiu, vicariu, deput. Dr. Nicolau Șerban, Dr. Șenchea și altor persoane ale inteligenței din Făgăraș, apoi delegațiunea bisericești ev. lut. condusă de d-l preot Fleischer dimpreună cu capelanul, coratorul bisericești și directorul școlariu; visita d-lui comite suprem Baussner, însoțit de d-l comite, pretore suprem și alții.

Impunătoare au fost bineventările comitetului și membrilor parohiei, la care se alătură tot poporul credincios, care asistase la serviciul divin.

În numele comitetului și parohienilor vorbi dl președinte al comitetului, protonot. comitatens Ioan Turcu carele între altele dîse:

Escelența Vostră Inalt prea sântite Dle arhiepiscopice și metropolitice!

Adencă și nemărginită bucurie sufletescă simt bunii fii când după un interval ore-care de timp mai îndelungat și pot vedea éraș pe bunul lor părinte. O astfel de bucurie mare, o bucurie ce ne înaltă inimile și ne causază o nespusă mulțămire simțim și noi credincioșii din parochia Făgărașului ađi, când Ve putem vedea pe Escelența Vostră, pe vrednicul, bunul și iubitul nostru arhipăstor în mijlocul nostru, căci prezența Escelenței Voștre, prețioasele cuvinte părintesci ce ni le-ați dat și binecuvântarea arhierescă împărtășită credincioșilor ne dă mângăere și liniștire sufletescă și îmbărbătare către toate cele bune, ne dă întărire puternică către nêmul și credința noastră strămoșască și ne întărește în alipirea neclintită către sânta maica noastră biserica, carea în decurs de mulți seculi totdeauna a fost scut și pază sigură și neînvingibilă față de toate furtunile câte au trecut de atâtea ori peste capul neînfrânților ei credincioși.

Apoi întârșiți în aceste virtuți, întârșiți în aceste puteri morale, ca cetățeni buni și fii credincioși ai sântei noastre biserici și ai patriei ne vom sili ca după modestele noastre puteri, să contribuim și noi fie măcar cât de puțin la acele lucrări, cari sunt spre binele iubitei noastre patrii și spre prosperarea și înflorirea sântei noastre biserici.

Pătrunși și conduși de aceste simțăminte, comitetul parochial de aici dimpreună cu parochienii prezenți venim la Escelența Vostră cu supunere și cu sinceră iubire fiască, și cu tot respectul ne rugăm să binevoiți a primi profunda noastră mulțămire, căci cu asta ocaziune când aveți de a îndeplini în alte locuri funcțiuni mai înalte arhieresci la sântirea bisericilor nouă, ce după ajutorul lui D-șeu le-a ridicat bunii noștri credincioși spre mărirea Domnului, Escelența Vostră ca un prea bun părinte a-ți binevoit a cerceta și modesta noastră parochie și prin cuvintele părintesci adresate nouă ne-ați dat mângăere și întărire.

Tot deodată însă înălțăm și pioșele noastre rugăciuni la ceruri către Atotputernicul D-șeu și cu evlavie îl rugăm să dăruiască Escelenței Voștre preabunului nostru arhipăstor viață îndelungată în deplina sănătate la mulți și fericți ani, spre bucuria noastră a credincioșilor, spre binele și fericirea sântei noastre biserici, a patriei și a nêmului nostru, pe cari toate le iubim cu atâtea devotament și credință neclintită.

Escelența Vostră să trăiți întru mulți și fericți ani!

Escelența Sa le mulțămii de iubirea manifestată și cu această ocaziune, îi asigură de părintesca Sa purtare de grije și dându-le învățături înțelepte împărtăși binecuvântarea arhierescă. Urale puternice de „Să trăiescă” răspunseră din toate părțile și ele se repetau pe lungul stradelor, unde era poporul credincios adunat.

După prânzul, ce se dete apoi în locuința d-lui protopresbiter. Escelența Sa plecă urmat de un mare cortegiu și însoțit de un banderiu de călăreți spre Șinca-nouă.

(Va urma.)

Revista politică.

Față de afirmarea nebasată a lui Berzeviczy în delegațiuni, că guvernul României dă sume mari de bani școlilor române dela noi, afirmare redusă prin Kálnoky la adevărata ei valoare, o fôie semioficială magiară comunică, că autoritățile magiare n'au cunoscintă despre nici o școală, care s'ar fi zidit pe banii României. În legătură cu această fôia comunică, că d. e. guvernul rusesc de ani de zile dă ajutor (deși mic) bisericilor ortodoxe rusesci din Austria și Ungaria. Despre aceste ajutoare au cunoscintă atât autoritățile ungare, cât și cele austriace, ba în unele locuri ele, fie în bani fie în cărți sau vestimente bisericesti, sunt împărțite chiar de către autorități. Asemenea ajutoare se dau din Rusia și bisericilor rusesci din Turcia, cu scirea guvernului otoman

* * *

După-cum anunță foile din Budapesta în comisiunea de trei a camerei magnaților s'au votat cu mare grabă proiectul despre religia copiilor și proiectul despre recepțiunea ovreilor, dimpreună cu paragraful despre trecerea dela o confesiune la alta. Urméază acum proiectul de lege despre matricule, care asemenea va fi primit. De altă parte se știe că primatele Vaszary a convocat pe Joi, 27 Septembrie conferența episcopilor catolici. Agendele sunt: atitudinea clerului superior catolic față de proiectele bisericesti politice și hotărârile comisiunei pentru Congruă.

* * *

Alegerile pentru sobrania bulgară dau următorul rezultat: 39 opoziționali, între cari 9 zancoviști, în Rumeliatorială, afirmative rusofili. Dintre celelalte 114 mandate $\frac{3}{4}$ sunt ale conservativilor, partizani ai ministrilor Stoilov și Nacevici, ér $\frac{1}{4}$ ale aderenților lui Radoslavov. Conform acestui rezultat guvernul va avea în noua sobranie $\frac{2}{3}$ de voturi, nesocotind voturile rnsofililor cari spriginesc actualul cabinet. În Sofia ministrii liberali Toncev și Radoslavov au cădut cu candidatura lor. Radoslavov a fost totuși ales în mai multe cercuri electorale în provincie. Toncev însă niciări nu a putut isbui cu candidatura sa.

O telegramă din Sofia dto. 25 Septembrie anunță că ministrii liberali numiți mai sus și-au înaintat cererea de dimetere, motivându-o cu împregurarea că colegii lor promovéză agitațiuni anticonstituționale. În unele cercuri se vorbește, că ministrul-președinte Stoilov a lucrat pe sub mână în mare măsură — și după cum dovedește cazul concret — și cu rezultat, pentru ca colegii săi de cabinet, Toncev și Radoslavov să nu fie aleși în noua sobranie și prin această a le da să în țelégă, că remănerea lor și mai departe în fotoliurile ministeriale nu este dorită.

* * *

Referitor la resbelul dintre China și Japonia se scrie, că în urma învingerilor raportate de iaponesi pe uscar la Pjông-jang și pe mare la gurile rîului Ja-lu lucrurile încep a intra în fasa care era de prevădută încă la începutul inimițiilor dintre cele două popore mari ale Asiei ostice.

La Londra au sosit sciri telegrafice, că Rusia a intrat cu armată pe teritoriul Coreei. E drept, că numai o trupă de 5000 soldați rusesci au intrat în Coreea, dar însemnătatea și efectul acestui fapt la aparență nelnsennat, nu se pôte prevedé.

Pretecstul acestui pas întreprins de Rusia este, că vre-o câțiva desertori din Siberia s'au refugiat pe pământul Coreei, și pentru urmărirea și prinderea acestora s'au trimis cele 5000 de soldați. E probabil, că Anglia nu va privi cu mânil în sin acest lucru, și pentru prevenirea al-

tor eventualități, a bună sémă va trimite și dînsa armata sa în apele Coreei, când apoi, ceea-ce a început China și Japonul, va termina Rusia și Anglia.

La sosirea în Londra a acestei sciri surprinďtore ministrul-președinte Roseberry nici nu voia să o credă și a cerut telegrafice informațiuni sigure din Petersburg. Aceste informațiuni au confirmat apoi scirea, cu adausul, că trupele rusesci au intrat pe teritoriul coreic spre a urmări pe desertorii siberieni. Acesta confirmare oficiôsă a produs în cercurile politice engleze consternațiune ușor de explicat. Motivul adus de Rusia se crede din partea tuturor a nu fi altceva decât pretecst de a se amesteca în afacerea celor două părți litigante și a-și acapara sieși folosul răboiului, eventual ocuparea unei părți a Coreei.

Noutăți.

Sosirea reginei României acasă. Din Sinaia, se scrie, că reginei României ii s'a făcut o primire căldurôsă, atât în Predél, cât și în Sinaia cum numai la intrarea Ei pentru întâiaș dată în țéră i-s'a făcut.

Gara din Predél era împodobită cu verdeață de brad și flori și cu o mulțime de tricolori. O parte din peronul gării era ocupată de o companie de infanterie, care a făcut onorurile militare, apoi mulțime imensă din Bucuresci, Sinaia și tôte comunele de pe valea Prahovei. La sosirea trenului în gară și la coborirea din vagon strigăte entusiaste isbucniră din pepturile mulțimii. Regina îmbrățișă și sărută pe princessa Maria și prințul Ferdinand, și primi omagiile dómnelor care tôte li prezentară buchete și în curénd vagonul reginei fu umplut cu flori.

După-ce se întrețină cu cei ce eșiră să o întimpine, regina intră în sala de așteptare, unde conversă afabil cu cei prezenți.

Din Predél trenul plecă în uralele nesărșite ale publicului și cântarea elevilor dela școala primară din Predél, spre Sinaia.

Pe drum gările erau decorate și pline de lume. Regina se aréta la feréstră și făcea semn cu o batistă albă, răspunďend aclamărilor mulțimii.

În Sinaia primirea a fost de tot căldurôsă, public imens a ocupat împregiurimea gării.

Pe peron musica militară însonă imnul regal, ovațiunile ținură până ce trăsura regală ajunse la mănăstire. Metropolitul-primat asistat de episcopii din Argeș, Galați, Buzéu și Huși o mulțime de arhieriei și preoți, întimpină pe Suverava și apoi se servi îndată un *Te-Deum* la care a asistat și curtea, publicul, umplénd biserica, ér după serviciu regina și-a făcut intrarea în castelul Peleş după o absență de 4 ani.

* * *

Cursul de lucru manual. Din Bucuresci ni se scrie: Cursul de lucru manual educativ din Bucuresci, care s'a deschis la 8 August (precum ați amintit în diarul d-vôstre cu altă ocaziune) s'a închis la 7 Septembrie după prânț la, ora 5 printr'un discurs, ținut de directorul cursului dl G. Moian; pe urmă s'au distribuit certificatele la participanții cursului și obiectele confecționate de fiecare.

Pentru a putea începe imediat instrucțiunea în acest obiect, învățătorii participanți ai acestui curs au dus cu sine unelte pentru câte 30 elevi din fiecare specialitate învățată. Fiecare și-a înșușit la cursul acesta cunoscințe teoretice și desterități tehnice practice în câte 2 specialități și anume: Institutorii dela școlele urbane (11 la număr) în cartonagi și sculptura geometrică cu traforagi, iar învățătorii dela școlele rurale (24 la număr) cartonagiul și împletiturile de nule. Numai 6 învățători rurali au învățat sculptura în loc de împletituri, de ôrele le cunoseau pe acestea.

Două zile înainte de încheierea cursului obiectele confecționate au fost expuse la vederea publicului în unul din frumoșele salóne ale școlei normale „Carol I.” Esactitatea și corectitudinea, cu care au fost lucrate aceste obiecte au fost vie dovadă despre succesul strălucit al cursului. Onóre actualului ministru al instrucțiunei publice pen-

tru înființarea cursului și directorului acestuia pentru priceperea cu care l'a condus.

Nu mai încapă îndoeală, că se vor ținé și în viitor asemenea cursuri.

* * *

„Magyar Liga” „Budapesti Hirlap” dela 25 l. c. ne spune, că are să se înființeze o ligă magiară, și că lucrările înființării acestei „lige” s'au început deja sub conducerea lui Dr. Carol Bocskor. S'a făcut un proiect de statute și s'a redactat un apel către „națiune”. Comitetul instituit pentru organizarea „ligei” face tot posibilul, ca să câștige pentru această ideeă pe toți bărbații fruntași unguri, fără osebite de partide politice.

Scopul principal al „ligei” este de a contrabalansa „calumniile” și „atacurile” ce se fac în străinătate asupra magiarilor.

Parturiuntur montes. . . .

* * *

Constituire. Societatea de lectură „Andreu Șaguna” a teologilor și pedagogilor români gr. ort. din Sibiiu în ședința dela 15 Sept. 1894, ținută sub presidilul Mult On. Domn profesor seminarial Ioan Ghibu, s'a constituit în următorul mod; președinte, Dr. Petru Șpan prof. sem. v-președinte, Marcu Jantea cleric c. III; notar, Romul Măerusan cleric c. II; membrii în comitet; Nicolau Albu, Ioan Toma clerici c. III. Ioan Aldea Vasile Stan clerici c. II. Vicențiu Orășan, Iuliu Prodan clerici c. I., Visarion Bica ped. c. III. Ioan Pavel ped. c. II. redactor la fôia „Musa”, Andreiu Badiu cleric c. III. controlor, Alecsandru Herlea cleric c. III. cassar, Iacob Manuil cleric c. I. archivar, Avram Sêrb cleric c. III. bibliotecar, Ioan Savu cleric c. II. vicebibliotecar, Vasile Butură ped. c. I.

* * *

Alegerile comunale în România sêvêrșite acum de curénd, s'au făcut cu mare înverșunare și stôrțare din partea ambelor partide, conservatori și liberali. Causa marului interes este, că aceste alegeri sunt preludi alegerilor pentru parlament, ce se vor face la anul. Conservatorii au învins, dar nu cu mare majoritate. Ei afirmă că țera s'a pronunțat în favorul lor, ér liberalii sunt încurajați prin rezultat. La Bucuresci au învins conservatorii. La Iași liberalii. Dacă putem să dăm creďemént diarului liberal „La Patrie” apoi étă rezultatul: dintre 11,128 votanți, 5692 au votat pentru conservatori, ér 5435 pentru liberali.

* * *

Jertfele manevrelor. „Dreptatea” înșiră următoarele casuri de nenorociri, ce s'au întéplat la manevrele din anul acesta în nordul Ungariei:

Un soldat bosniac cu numele Ibrahim Iretus, în apropiere de Surani în decursul marșului s'a insinuat morbos, dar medicul militar n'a voit să-i ia în sémă insinuarea, și astfel a trebuit să se tirăie mai departe în rënd cu ceialalți. După un pătrariu de ôră însă și-a dus repede mâna la inimă și a cădut jos. Medicul a constatat mórtea, apoi indiferent a dispus aședarea cadavrului pe carul sanitarilor. — Regimentul 12 de infanterie încă și-a dat jertfa sa: a înaintat dela Füleky spre Cillar percurgénd 56 km. sub care timp a avut un repaus abia de 3 ôre. La Sajo-Szt. Petru oficerul în rezervă Molnar a cădut la pământ și a murit momentan. La secționare s'a constatat drept cauză a morții slăbire totală. Îl deplâng patru orfani de mamă și acum și de tată. — Regimentul Molinari într'un rînd a trebuit să facă un marș forțat de dimineța dela 4 ôre, până sêra la 8 nemâncat și nebeut, fără a i-se da timp de repaus nici barem 10 minute, așa că pe bieții soldați chinuiți până la estrem i-a pornit sângele pe nas. Din Retșag spre Vaț încă au trebuit să facă marș pedestru, și acum pe rezervistul Dulic éráși l'a pornit sângele pe nas așa de vehement, încât în trei minute a murit. Erariul i-a făcut cu 3 fl. un cosciug de brad; nevasta și băieții lui pôte că până acuma nu știu nimica despre nefericirea ce i-a ajuns. — Voluntariul tunar Bartel, dăcénd-ordinul subcolonelului Petzer s'a prăvălit într'o grôpă unde a fost omorît de calul ce căduse peste el. — Acestea sunt casurile cunoscute până acum. Câte vor mai fi, câți se vor reînțôrce dela manevre cu sănătatea sdruncinată?

* * *

Vacă princiară. În recenta călătorie a prințului Bulgariei cu vaporul „Orient”

se afla pe bord și micul prinț Boris, precum și o vacă elvețiană, care avé să dea în fiecare di lapte prospét micei sale Altefe. Pentru-ca nobilul animal să fie bine îngrijit direcția vaporelor a primit de sus acest ordin în limba germană: „Pentru vacă (Kuh) să se pregătéască un local coréspunďtor și să se îngrijéască bine”. Din întémplare Kuh era și numele unui inspector de vaporé. Funcționarul care primise ordinul, l'a înțeles greșit și a dat îndêrét următorea telegramă „Sosirea domnului inspector Kuh nu s'a avisat încă”. Mai târđiu s'au deslúșit lucrurile, căci atât dl inspector cât și elvețiana utilă au călătorit fôrte bine.

* * *

Invitare la „Petrecerea cu joc” ce se va arangia din partea intelligenței române din Avrig la 25 Septembrie v. (7 Octobre n.) în hotelul din loc. Venitul curat e destinat pentru scopuri filantropice. Inceputul la 7 ôre sêra. Avrig, 12 Septembrie v. 1894. Prețul de intrare: de persónă 80 cr. de familie 1 fl. 50 cr. Oferte marinimóse se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale publică.

* * *

Filiala ardelénă a societății de ajutorare a alienaților vindecăți, își va ținé adunarea sa cñstituântă la 14 Octobre st. n. a. c. la 4 ôre d. a. în localul școlei poporale de stat din Sibiiu. La această adunare sunt invitați toți aceia, cari s'au insinuat de membrii, ér aceia, cari au primit liste de colecte, sunt rugați a le înăpoia până la 10 Oct. n. Dr. E. Konrad, dir. institutului de alineăți din Sibiiu.

* * *

Bibliile cele mai scumpe. Cele trei biblii mai scumpe se află una „britis museum” din Londra, altă în „bibliotheque nationale” din Paris și a treia la mănăstirea Belem din Lissabona. Cea dintăiu e în manuscris, scris de Alcuin și școlarii sei și a fost donată lui Carol cel mare la încoronare (800). Guvernul frances a imbiat pentru ea 42.000 fr. Biblia din Paris e tipărită la a. 1527. Ea a fost cumpărată de un englez cu 12.000 franci și donată apoi la 1840 lui Ludovic Filip. Cea laltă biblie e scrisă pe pergament. Madame Junot, în mână cărei ajunse această biblie, ceru guvernului portugez 150.000 franci.

* * *

Un fiu necredincios. Un băiat Pavel Weisz, din Silesia prusiană, fură dela tatăl său, care era agent poștal, suma de 600 floreni și fugi împreună cu o tineră fată.

Banii furati trebuia să fie trimiși unui iuspector și sêrmanul părinte, care are și alți copii, se găsea într'o adevărată stare de disperare.

S'a telegrafat în tôte țările semnamentele tinérului și Sămbătă a fost prins în Bucuresci de către poliția de siguranță.

La el s'a găsit suma de 400 fl.

Paul Weis va fi estradat și remis autorităților din Silesia.

* * *

Un jaf de diamante. Din Londra se scrie: Un jaf de diamante, comis aici, a produs mare senzație. Un comerciant olandez de diamante a fost ademenit de trei străini în locuința lor din Hatton-Gardens, unde l-au atacat și în luptă l-au cloroformizat. Tălharii au luat apoi geanta victimei amețite în care erau diamante în valóre de 100,000 mărci, și au fugit. Nenorocitul e rănit rău. Poliția bănuiesce că atacul a fost comis de aceeași bandă de criminali, care a comis un furt analog acum câți-va ani.

Apel pentru istoria școlélor.

„Istoria e învățătura popórelor.” Helfert.

Conduc de dorința de a da națiunei istoria școlélor, am adunat cu zel și sacrificii materialul de date și documente pentru istoria culturală a poporului român dincóce de munți.

Cercetările întreprinse astă-vară, în osebite regiuni, m'au convins, că multe date și documente prețioșe zac pe la particulari și în unele arhive parohiale.

Fiind de firmă convingere, că ori și care român își va ținé de sântă datorință de a servi cu ori și ce date și documente întru edificarea acestui măreț monument al

culturei noastre naționale, pe cari îmi voiui tiné de datorință a le aminti, că prin cine s'au comunicat: rog pe toți cei-ce ar posede atari date și documente, să binevoască a mi-le trimite, spre a le folosi la istoria școlilor.

Apelez în special la zelul onoratei preoțimi și învățătorimi române, fără dîte rență de confesiune, rugându-i a-mi servi în special:

1. Învățături către dascălii normali-cesci a școlilor neunite din marele principat al Ardélului 1809.

2. Bucóvna de Normă de Moisi Fulea directorul școlilor naționale neunite din Ardeal, Sibiu 1815.

3. Rînduála pentru scoli 1785.

4. Considerând, că în acest studiu voiui face și istoricul literaturii noastre pedagogice-didactice, sunt rugați toți domnii autori de manuale pedadogice-didactice a trimite subsemnatului în *Nagy-Banat-Comlos*, câte un exemplar, pe cari le voiui revansa.

Rog deci pe toți aceia, cari posed atari documente și țin cât de puțin la nimbul culturei noastre naționale, să nu întrelase a le comunica subsemnatului.

Până când atăta indolență și desintere-sare! Priviți și ultimul cătun german și vă veți convinge, că își are monografia sa, ér noi, un popor de trei milioane, nu avem istoria școlilor!

Bănat-Comloșul-mare, 10 Sep-tembre n. 1894.

Iuliu Vuia.

PARTEA ȘTIINȚIFICĂ ȘI LITERARĂ

Țara noastră.

Descriere populară a Ardélului de

Silvestru Moldovan.

(Urmare.)

Din jos de Ibașfalău se varsă în Tirnavă, pe partea stîngă pârul Biertanului. În valea lui se află aședat între deluri tîr-gușorul Biertan (în pronunța populară Gher-tan, săsesc Birtthäl), cu locuitori români și sași; acestia din urmă sunt în majoritate și au o scólă mare și frumoasă, aflătoare în piață. În mijlocul comunei se află cea mai

însemnată zidire a Biertanului, biserica să-sescă evanghelico-luterană. Ea se se nalță pe o colină, e zidită în stil gotic și are co-periș mare, dar un turn mic, așa că cope-rișul cu turnul nu stau în proporțiune. Ea este încunjurată cu două rînduri de ziduri și cu cinci turnuri și o bastionă, formând aceste un castel bisericesc, de cari se află prin multe orășele și sate săsesci.

În biserica acésta, zidită între anii 1514—1524, se află unele anticități biseri-cesci și mormintele mai multor superinten-denți (episcopi) săsesci; căoi trebuie să scim, că episcopii săsesci și-au avut scaunul epis-copesc mult timp în Biertan, începînd cu anul 1572. În acest an sinodul bisericesc al sașilor a ales de episcop pe preotul din Biertan, Luca Unglerus. El a remas cu lo-cuința în Biertan și ca episcop și apoi ase-menea aici au locuit toți urmașii lui, până la anul 1868, când reședința episcopescă a fost strămutată la Sibiu. Mai mulți dintre ei au fost înmormențați în biserica amintită, unde li se află monumentele de pîtră.

Din jos de Ibașfalău se află pe țer-mul stîng al Tirnavei-Mari orășelul Mediaș.

Mediașul este orășel săsesc-românesc. El are 6766 de locuitori, dintre cari mai mult de jumătate sunt sași, puțini un-guri, ér ceialalți sunt români; numărul acestor din urmă este de 2283. În Mediaș sunt mai multe reuniuni săsesci culturale și de binefacere și o renniune a femeilor ro-mâne, apoi institute de învățămînt însemnate și scaunul a două protopopiate române. De protopopiatul român gr. or. al Mediașului se țin 29 de parochii și câteva filii, cu 10.650 de credincioși, ér protopopiatul gr. cat. se alcătuieste din 24 parochii și câteva filii, cu 8377 de credincioși. Dintre scóle sunt de însemnat scólele populare române, apoi gimnasiul săsesc și o scólă agronomică susținută de „universitatea săsescă”. În mij-locul orășelului, lângă piața fără pavagiu, se nalță biserica cea mai însemnată a Media-șului, biserica săsescă. Ea are mai multe turnuri, dintre cari turnul principal, care în-trece cu nalțimea pe celelalte, este încunju-rat cu 4 turnulețe. Ea e încunjurată de două rînduri de ziduri, în lăuntru cărora se află scólele și primăria. Afară de acest castel al bisericeii, Mediașul a avut și alte întărituri,

fiind încunjurat cu ziduri și turnuri, din cari mai sustau unele resturi. Mediașul se află la încrucișarea a lor două drumuri princi-pale, unul care merge din Secuime pe Tir-navă în jos la Alba-Iulia, ér celalalt care duce dela Sibiu, spre lăuntru țerii; fiind astfel în cale, el adeseori a fost bîntuit de atacuri vrășmașe.

Mediașul are împrejurime de țară plă-cută, încunjurat de deluri cu păduri și vii. În apropiere de el, pe o mică înălțime, de unde avem privire asupra orașului, se află un monument simplu, ridicat de sași în amintirea preotului săsesc Stefan Ludovic Roth, care a fost prins și pușcat de revoluți-onarii unguri la 11 Maiu 1849, în Cluș.

Locuitorii Mediașului se ocupă în mē-sură mare cu cultivarea viței de vie, și cu negoțul de vin. Am amintit mai nainte, că vîeritul în tot ținutul Tirnavelor este în stare înfloritoare, dar Mediașul și jurul lui escelează cu deosebire în privința acésta. De aceea sașii au numit ținutul acesta Weinland, pe românește: Țara vinului.

În apropierea Mediașului, spre mēdă-nopțe-apus, se află scaldele dela Bașna. Satul Bașna se estinde în o vale plăcută, împrejmuită cu deluri, pe cōste cu frumoșe păduri și vii; la marginea de mēdădi a satului, în mijlocul unui parc umbros se află scaldele, cu mai multe isvōre. Apa lor conține iod și brom și se folosește cu mult succes con-tra reumei, scrofulelor, neuralgiei, bōlelor sifilitice ș. a. Din apa basinelor ese gaz de hidrogen carbonic, care dacă îl aprindem arde cu flacără; el este condus acum în piața principală, în un mic far și se folosește pentru luminat. Aceste gazuri formēză o raritate a băilor. Prin ele au și fost desco-perite aceste băi. La anul 1672 nesce pă-stori făcînd foc lângă un isvor de acesta, s'a aprins gazul și a ars cu flacără. Pe la sfir-șitul secolului trecut scaldele aceste erau deja cunoscute și ele devin tot mai cercetate.

De pe vîrfurile delurilor de aici ni-se deschid privelisei frumoșe în valea Tîrnavei, asupra Mediașului și în depărtaro asupra munților Făgărașului.

Din jos de Mediaș se află stațiunea Copsa-mică, unde se rămuresce o linie ferată spre mēdădi, la Sibiu. Mergînd de aci mai la vale, nu preste mult văile celor două

Tîrnave se apropie de-olaltă și în urmă se împreună. Aprōpe de împreunarea lor, între riuri se află Blașul, unul dintre cele mai însemnate puncte pentru români din întreg Ardélul.

(Va urma).

Bibliografie.

A apărut:

„Transilvania” Nr. 9 cu urmă-toriul cuprins:

Cuvînt de deschidere, rostit la adu-narea generală a „Asociațiunei tran-silvane” din Sebeșul săsesc, de d-l președinte Ioan Micu Moldovan. — Raport general despre activitatea co-mitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român în decursul anului 1893. — Dela adun. gen. dîn Sebeș. — „Socie-tatea pentru învăț. popor. rom.” din Bu-curesci. Fondul G. Barițiu — Bibliografie. Proces verbal luat în ședința comi-țetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu la 23 August 1894. n. — Procesele verbale luate în ședința I. și II a adunării generale a XXXIII a „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută în Sebeșul săsesc la 26 și 27 August 1894. n.

„Aritmetică” pentru scólele po-porale de F. E. Lurtz, tradusă de un învățetor după a noua edicție Ger-mână, partea a 2. numerii dela 1—10.000 cele patru operațiuni fundamentale cu numeri nenumiți, simpli numiți, de mai multe numiri și cu numeri decimali. Brașov 1894 editura librăriei H. Zeidner.

— „Isprăvile lui Păcală, epopee populară în 24 de cînturi de Petru Dulfu. Cu ilustrații număroșe. Bu-curesci 1894. 8°-av mare 256 pp. Prețul 3 lei 50 bani.

Loterie.

Miercuri, în 26 Septembre, n. 1894.

Brînn: 38 21 54 4 53

Cancelaria avocatului

Dr. N. Olariu

[203] 1—3 se află

Strada Cisnădiei Nr. 7.

Nr. 205/894.

[201] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de in-structōre la asilul de băeți (állandó menhely), înființat pe lângă scōla gr. or. rom. din Orăștie, se escrie con-curs cu termin de 30 zile dela prima publicare, sub următoarele condițiuni:

1. Leafa împreunată cu acest post este 300 fl. v. a. solvinđi în rate lunare anticipative din cutia bisericii gr.-orientale;

2. cuartir liber în edificiul scō-lei și

3. doi stângini de lemne de foc.

Dela concurente se cere să intru-nescă cualificațiunea prescrișă de lege și se fie de naționalitate română

Cererile de concurs se se adreseze presiuiului comitetului parochial gr.-or. din loc.

Din ședința comitetului parochial gr.-or. ținută la Orăștie în 3 Sep-tembre 1894.

Pentru comitetul par. gr.-or.:

David, Const. Baicu,
v.-președinte. not. comit.

Cu conțelegerea mea

Nicolau Popovici,
protopresbiter.

Nr. 733/894.

[202] 1—3

Publicațiune.

În sensul § ului 124 din proce-dura judeaătorescă în cauze matrimo-niale se aduce la cunoștință publică că Maria G. Constantin din Tur-chesiu, prin sentința consistorială din 12 Iuliu a. c. Nr. 3856 B. s'a des-părțit total de cătră pribegitul ei bărbat George D. Tudor din Satulung.

Brașov, în 11 Septembre 1894.

Oficiul protopresbiter al gr.-oriental al Brașovului.

Ioan Petrie,
protopop.

Nr. 317/894.

[194] 3—3

EDICT.

Marta Ciocănel, greco-or. din Porcesci, protopresbiteratul Avrighului, carea mai bine de 40 (10) ani de zile a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat Vasile Cărpinean, gr.-or. tot din Porcesci și a pribegit în lume fără a se sci locul ubicațiunei ei, se citēză prin acésta a se presenta în-aintea subscrisului oficiu protopresbi-teral în termin de șase luni de zile dela prima publicare a acestui edict în fōia „Telegraful Român”, căci la din contră procesul divorțial intentat de bărbatul seu, se va pertracta și decide și în absența ei.

Avrig, 31 Maiu, 1894.

Oficiul protopresbiter al greco-oriental al Avrighului, ca for matrimonial de prima instanță.

Ioan Cădea,
protopresbiter.

Nr. 200/894

[196] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor invē-tătoresci dela scólele române gr.-or. din comunele mai jos însemnate se publică prin acésta concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Bozeș, cu salariu anual de 300 fl. v. a. din repartițiune, cuartir și lemne de foc.

2. Mada-Steuini, cu salariu anual de 300 fl. v. a. din repartițiune, cu artir și lemne de foc.

3. Varmaga, cu salariu anual de 300 fl. v. a. din repartițiune, cuartir și lemne de foc.

Reflectanții la aceste posturi au a-și așterne cererile instruite după normele din vigōre la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul sus indicat.

Sēcărămb, (Nagyág), 30 August 1894.

Oficiul protopresbiter al gr. ort. al trac-tului Geoagiu II în conțelegere cu co-mitetele parochiale respective.

Sabin Piso,
protopresb.

Nr. 499

[200] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunilor invē-tătoresci vacante la scólele nostre con-fesionale din comunele mai jos în-semnate din tractul protopresbiter al Hațegului se escrie concurs în đia-riul „Telegraful Român” cu termin de 30 zile dela prima publicare.

1. Nucșóra, cu salariu anual de 240 fl., relut de cuartir și lemne de foc în suma de 60 fl.

2. Petrila, parochia de sus, cu salariu anual de 300 fl. cuartir și lemne.

3. Cinciș, cu salariu anual de 300 fl. cuartir și lemne.

Învățătorii aleși au să mērgă în dumineci și sērbători mari cu elevii la biserica.

Reflectanții la aceste stațiuni în-vēțătoresci au a-și așterne suplicele lor concursuale, instruite conform nor-melor în vigōre, la subscrisul oficiu protopresbiteral în Petroșeni.

Oficiul protopresbiter al gr. orient. al tractului Hațegului în conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Petroșeni, la 24 August, 1894.

Avram Stanca,
adm. protopresb.

Szám 656 — 1894

főispán.

[198] 2—2

Pályázati hirdetmény.

Szebenvármegyében elhalálozás folytán üresedésbe jött 800 frt fizetés és 150 frt lak-pénz illetményen javadalmazott járási szol-bírói állomásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhivom pályázni ohajtokat, hogy az 1883 évi I. t. cz.-ben előirt minősítést iga-zoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó szeptember hó 30-án reggeli 8 óráig hozzám nyújtsák be.

Nagy-Szeben, 1894 évi szeptember 20 án.

Thalmann,
főispán.